BİRLİKTEYDİK VE YALNIZDIK

(Yirmi Yıl Sonra Zemheri Kuyusu)

METİN SAVAŞ

ÖTÜKEN

YAYIN NU: 1904
EDEBÎ ESERLER: 967

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 49269

ISBN: 978-625-408-434-8

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Göktürk Ömer Çakır

Kapak Tasarımı: Ötüken

Dizgi-Tertip: Damla Acar

Kapak Baskısı: Pelikan Basım

Baskı: İMAK OFSET BASIM YAYIN SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
Akçaburgaz Mah. 137. Sok.No: 12 Esenyurt / İstanbul / TÜRKİYE
Sertifika Numarası: 45523 Tel: (0212) 444 62 18

İstanbul- 2022

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Metin Savaş: 1965 yılında Balıkesir'de doğdu. Beş yaşındayken ailesiyle birlikte İstanbul'a yerleşti. İlköğretim eğitimini Fatih İlkokulu, Muallim Yahya Efendi İlkokulu, Çavuşoğlu Özel Koleji ve Gelenbevi Ortaokulu gibi farklı okullarda aldı. Lise eğitimini Vefa Lisesindeyken yarıda bırakarak çalışma hayatına atılmak zorunda kaldı. Askerlik görevi öncesinde Laleli semtindeki tek yıldızlı bir otelde komilik ve garsonluk yaptı. Vatani görevini Kütahya, İzmir ve Konya'da tamamladı. Askerlik sonrasında ise Balıkesir'de uzun yıllar bakkal dükkânı işletti. Yirmili yaşlarında iddiasız hikâyelerden oluşan ilk yazılarını yazmaya başladı. 1995 yılında Türk Edebiyatı Vakfı'nın düzenlediği Ömer Seyfettin Hikâye Yarışması'nda "Ninemin Türküleri" adlı kısa öyküsüyle mansiyon ödülüne lâyık görüldü. 1998 yılında *Orkun* dergisinin tertiplediği makale yarışmasında ikincilik aldı. Yazarımız 2014 yılındaysa "Türk romanına yaptığı katkılar" gerekçesiyle Türk Ocakları Genel Merkezi tarafından Ayvaz Gökdemir Edebiyat Ödülü'yle taltif edilmiştir. Diğer ödülleri; İstanbul Tuzla Belediyesi Roman Yarışması Birincilik Ödülü, Türkiye Yazarlar Birliği Roman Ödülü, ESKADER Roman Armağanı.

Metin Savaş'ın Ötüken Neşriyat'tan yayımlanmış romanları:

Zemheri Kuyusu (2005), *Melengicin Gölgesinde* (2008), *Kargalar Derneği* (2010), *Yeşil Çeşme* (2011), *Erlik* (2012), *Efendi Dayının Kozalakları* (2013), *Kuvayı Milliye'nin Hazinesi* (2014), *Vatandaşlık Ofisi* (2019), *Kıvılcım* (2021).

İstanbul'da Karnaval Üçlemesi:

Baykuşlar Geceleyin Öter (2015), *Dehşet Palas AVM* (2016), *Çarşamba Karısı Cinayetleri* (2018).

“Şüphesiz insan hayal eder, ama önce yaşamak zorundadır.”

Henri Bergson

BİRİNCİ BÖLÜM

GECE RÜZGÂRI
DUDAKLARIMI KURUTMASIN

Madra dağlarına alacakaranlık aktığında, kasabaya birkaç hafta önce yerleşmiş olan Ziraat Bankası müdürü Tolga Bey balıktan dönüyordu. Sivrisinekler yolları tutmuş, çepel kayalığı çiçeğe yığılmıştı. Kasabaya yürüyüş mesafesindeki dereden kopardıkları bu akşamki ziyafetti. Dudaklarındaki sigarayı tutuşturmak için kibriti çaktı. Bir sonraki pazar günü yine bu dereye geleyim diye düşünüyordu ki tarla kenarında bir tosbağayla konuşan o kızı gördü. Tarlanın yamacında kerpiçten çardak evi vardı. Kızın güzelliği uzaktan bile ilk bakışta fark ediliyordu. Tolga Bey herhangi bir dedikoduya meydan vermek ihtimalinden ürkerek yolunu değiştirip diğer tarlanın çevresinden dolaşmayı tasarladı. Kız yalnızdı. Tam bu sırada çardak evinden şu ihtiyar Durmuş Efendi çıktı. Tolga Bey onunla kahvehanede kasaba halkının dertlerini dinlerken tanışmıştı. Kız o ihtiyarın herhalde torunuydu, ikisi arasındaki yaş farkı bunu belli ediyordu. Diğer tarlayı dolanmaya fırsat kalmaksızın Durmuş Efendi seslendi:

- Tolga Bey! Hoo Tolga Bey!

Ziraat Bankası müdürü Tolga Bey biraz zoraki, biraz da gönüllüce, iç dünyasına çöküveren kaypak bir hisle ihtiyardan tarafa yürüdü. Kız dönüp baktı. Tolga Bey de kıza baktı. İhtiyar adam ikisine birden bakarak Tolga Beyi tarlanın sınırındaki ceviz ağacının altında karşıladı. Koca ceviz ağacının dalları çardak evinin çatısına dokunuyordu.

- Rastgele Tolga Bey!
- Akşam sofrası için. Balığı severim.
- Rakıylan mı?

- Rakı ile.

- İşte bu olmadı müdürüm. Gerçi ben kimseye karışmam. Herkesin günahı kendi boynuna.

Güzel kız, ipince, tosbağaya bir şeyler söylüyordu. Tosbağa ise tarlanın tümseklerini aşmaya uğraşmaktaydı. Kız gülüyordu. Madra dağları daha da karanlığa gömülürken kasabanın oynak ışıkları seçilmeye başlamıştı. Ötelerdeki köyün ışıkları da belirginleşiyordu. Kasabaya en yakın köydü bu. Tolga Beyi o köye geçen hafta götürmüşler, köy düğünü nasıl olur gör hele demişlerdi. Büyük şehirden gelmiş koskoca müdüre hem saygı duyuyorlar hem de onu azıcık 'biz ne şehir züppeleri gördük' anlamında küçümsüyorlardı. Güzel kız, buğulu, çardak evine girdi. Tosbağayla konuşması dışında hiçbir şey söylememişti.

- Aybüke, dedi ihtiyar adam; benim torun.

Kız niye böyleydi? Biraz değişikti sanki. Tolga Bey bunu sormak istedi, soramadı. Durmuş Efendi konuştu:

- Depremde böyle oldu.

- Hangi deprem?

- 17 Ağustos 1999 Gölcük depreminde.

Tolga Bey anladı. Anlayınca da ürktü. Kız depremde kafayı sıyırmış. Kim bilir neler yaşadı? Akşam karanlığı kabardıkça kabarıyordu. Durmuş Efendi el işaretiyle Tolga Beyi çardak evine sürükledi. Girdiler. İçerisi serindi. İki göz odanın arasındaki boşlukta is bağlamış ocak vardı. Demek ki hâlâ kullanıyorlar. Kız ocağın iki yanındaki sergenlerden bir tencere indirdi.

- Yemeğe davetliysem balıkları beraber yiyelim, dedi Tolga Bey.

Kız gülümsedi, balıkları kaptı, tavaya koydu, ocağa değil maşıngaya sürdü. Koku hemen yayılmıştı. Durmuş Efendi bir somun ekmeğini dilimliyordu. Dede torun işlenirken Tolga Bey çardak evinin dere tarafındaki odasına geçip bağdaş kurdu. Yastaç hazırdı. Kız sini getirdi. Tolga

Bey duvar dibindeki tel dolabı seyretti. Güzel kızı dikizliyormuş sanılmasın diye bütün dikkatini tel dolaba vermek zorunda kalmıştı.

- Dolap devrilecek, dedi güzel kız.

Deprem olduğunda tel dolap devrilmiş miydi? Güzel kız yine konuştu:

- Derenin öte yakasına bina dikeceğiz.

Derenin öte yakası çalılıktı ve bina dikecek yer yoktu. Çalılık bitince kayalık başlıyordu. Kasabanın delikanlıları bu kayalardan derenin derin kısmına çakılarak eğleniyorlardı. Tolga Bey bunları hep görmüştü fakat kızı ilk kez görüyordu.

- Devrilecek, dedi kız. Tolga Bey cesarete gelip kızı baştan ayağa inceledi. Aybüke'nin dış görünüşü falsosuzdu, konuşmadığı sürece onda bir problem olduğunu kimse anlayamazdı.

- Aybüke mi senin adın?

- Müdür müsün sen?

- Ziraat Bankası müdürüyüm.

- Müdür ne iş yapar?

Tolga Bey karşılık vermeyerek kızın gülümseyen dudaklarına kenetlendi. Yazık olmuş bu güzel kıza. Güzelliğine yazık olmuş. Belli ki gelecekten beklentisi yok. Kendisinin farklı olduğunun bilincinde gibi görünüyor. Depremi hatırlıyor. Kaç yaşındaydı acaba?

- Altı, dedi Aybüke.

Tolga Bey irkildi. Durmuş Efendi içeri girmeseydi kıza başka şeyler soracaktı. İhtiyar adam dilimlenmiş domates çanağını siniye bırakırken güzel kız da ayaklarını sürüyerek tel dolabın kapağını aralamıştı.

- Devrilecek.

- Devrilmeyecek, dedi ihtiyar adam.

Kız tel dolabı sımsıkı kavradı. Dolabın içinde neler bulunduğunu Tolga Bey oturduğu yerden seçemiyordu. Tel

dolabın telli kısmı iç taraftan gazete kâğıtlarıyla kapatılmıştı. Dolabın sol kapağının gazetesi yırtıktı. Yine de dolabın içi görünmüyordu. Tolga Beye öyle geldi ki aslında kız da görünmüyordu. Kız kapalıydı, ondaki değişik olma hâli görünen değişikliğinin ötesindeydi, başka türlüydü. Çardak evini balık kokusu sarmışken Tolga Bey ansızın saklı kızı sarıp sarmalamak arzusuna kapıldı. Şehvetin dışında bambaşka bir arzuydu bu. Sanki kutsal bir arzuydu. Tolga Bey böyle düşündü.

Tolga Bey o gece kendi evindeki yatağında güzel kızı hayalinde canlandırarak uykuya çekildi. Aybüke'nin kara gözleri ışıltılıydı. Hayata küsmüş denemezdi. Ama muhakkak ki hayatla tam barışık olduğu da söylenemezdi. Kızın durduğu yer belirsiz miydi? Onun deprem sırasında kaç yaşında olabileceğine yönelik tahmin yürütürken kızın birdenbire altı deyivermesi Tolga Beyi tedirgin etmişti. Yatağında uykuya gömülene dek Aybüke diye birkaç kez mırıldandı. Tolga Bey bekârdı. Işık'tan sonra hiç âşık olmamıştı. Feride'yi de unutamıyordu. Ne istediğini tam bilmiyordu.

Tolga Bey sabah olup da uyandığında Aybüke'yi hatırladı. Güne o güzel kızı hatırlayarak başlıyordu. İçi bir tuhaf oldu. Kafadan arızalı bir kızla evlenmesini hiç kimse onaylamazdı. Kendim bile onaylamam.

Evden çıkıp da bankaya doğru yürürken Durmuş Efendiye rast geldi. Ayaküstü merhabalaşıp ayrı yönlere saptıklarında o güzel kızın kokusunun banka şubesine kadar uçmasını diledi Tolga Bey; banka şubesinin önündeki parkta bir kaplumbağa kaldırıma çıkmaya çabalıyordu. Tel dolabın kapağı açıldı. Parktaki birkaç kişi gazete okuyorlardı. Gazetelerin sayfaları hışırtıyla çevrildikçe tel dolabın da kapakları gıcırdıyordu. Dolap devrilmesin dedi Tolga Bey kendi kendine. Banka şubesinin ikinci katına çıkan basamakları tırmanırken "Günaydın müdürüm!" seslerini ya

işitmedi ya da işitmezden geldi. Az sonra yeterince parası olanların, havale göndermek veya tarım kredisi çekmek isteyenlerin seslenmeleri şubeyi çınlatacaktı. Biteviye tekrarlanan borç batağı vakaları arasında bocalamak, kanıksamak, duygusuzlaşmak, acımasız hâle gelmek.

- Günaydın müdürüm!

Ziraat Bankası müdürü Tolga Bey müdürlük odasına girdiğinde çelik dolaplara dikti canlı gözlerini. Ahşap tel dolap böylesine soğuk değildi. Aybüke sıcacıktı. Nereden biliyorsun? Ona dokunmadın ki. Hislerimle dokundum! Gencecik bir kızın gizli gizli ağlamalarına dokundum. Koca deprem onun güzelliğine zarar verememiş ama aklına çelme takmış. Altı yaşındaki kız çocuğu enkaz altında cehenneme gitmiş gelmiş. Onun o yaşta yaşadığı tecrübe onun hayatından neleri alıp götürmüş bunu herkes anlayamaz.

- Bana kalın veznedarı yolla, dedi Tolga Bey, odacıya.

Kalın veznedar çıktı geldi.

- Buyur müdürüm.

- Durmuş Efendiyi bilir misin?

- Bizim kasabada herkes herkesi bilir müdürüm.

- Şu kızı soracaktım sana.

- Aybüke mi?

- Evet ya Aybüke.

- Aybüke buraya sonradan geldi. Gölcük'te doğmuştu. Durmuş Efendinin oğlu Gölcük'te deniz subayıydı. Depremde lojman çökünce Aybüke bayılmış. Enkaz altında ayılınca iki gün, tam iki gün babasının cesedine sarılmış. Kurtulması mucize diyorlar.

- Bu nasıl olmuş?

- Tam bilmiyorum müdürüm. Gölcük sallanmaya başlayınca babası kızının yanına koşmuş. Annesi çığlık atmış. Baba kız aynı yerde göçük altında kalmışlar.

- Anne yaşıyor mu?

- Çok sonraları annesi başkasıyla evlendirildi. Aybüke'yi dedesi sahiplendi. Torununu üvey babaya vermeye yanaşmadı. Ben bakarım dedi. Çok da güzel baktı. Kızı büyüttü.

- Peki, anlaşıldı. Hadi dön işinin başına.

Tolga Bey pencereden kasabaya bakarak gıcırdayan menteşelere kulak kabarttı. Parkta oturanların ellerindeki gazeteler âdeta müdürlük odasının içinde hışırdıyordu. Kahrolası dünya! Tolga Bey bir sigara yakmak ihtiyacıyla bedenini dışarıya zor attı. Madra dağlarını görebilmek için banka binasının arkasına dolaştı. Yokuştan bakıldığında dağlar az buçuk seçilebiliyordu. Geri döndüğünde kalın veznedardan yana şüpheye düştü. Kız hakkında sorular sormakla yanlış mı ettim? Kalın veznedar sağa sola lâf taşır mı? Keşke odacıyla konuşsaydım. Gerçi odacıların ağızları daha gevşek oluyor.

Ziraat Bankası müdürü Tolga Bey bir sonraki pazar gününde yine dereye balık tutmaya gitti. Yalnız kalabildiği tek yer burasıydı. Makam sahibi olmanın külfetiyle haftanın altı günü başını kaşıyamıyor, kendisine zaman ayıramıyor, pazar günlerinin anca yarısında kaçamak yapabiliyordu. Kasabanın en forslu banka müdürü olmak hem havalıydı hem de zahmetliydi. Tabii bu makul bir bahaneydi aynı zamanda. Kafa dinlemek için dereye kaçtığını düşünmeliydi herkes. Kasabaların o dedikoducu ortamında falso vermemeliydi. Dereye işte bugün balık koparmaya değil de Durmuş Efendinin güzel torununu tekrar görebilmek umuduyla gittiğini kimse sezmemeliydi. Kız normal olsaydı mesele kalmayacaktı. Bekâr müdürü kasabaya enişte edinmek kasabanın ileri gelenlerinin çıkarınaydı. Hattâ kasabaya atandığının haftasında, ahaliyle tanışma yemeğinde 'müdür bey bizim memlekete tek geldi çift gidecek inşallah' diyenler olmuştu. Ve hattâ Sarı Muhsin'in ortanca kızından söz edilmişti. Bu türden evlendirmeler rant kapı-

sıydı. Müdür bey başka yere atansa bile bir ayağı hep kasabada kalır, günün birinde daha büyük müdür olduğunda hanımının memleketine ister istemez fayda sağlar. Menfaat dünyası uçsuz bucaksızdır. İnsanoğlunun ihtiraslarıyla ihtiyaçları dipsiz bir kuyudur. Ne başı bellidir, ne sonu.

Tolga Bey dereye vardığında kasabaya en yakın köyün camisinden okunan ikindi ezanını hafif rüzgâr uçurmaktaydı. Delikanlıların suya çakıldıkları yerlerden uzakta kalması gerektiğini düşünerek oltasını atmıştı. Kumsaldaki ufak yengeçler debelenip duruyorlardı. Tolga Bey başını ardını çevirip de gözlerini kıstığında çardak evinin beyaz badanalı duvarını seçti. Koca ceviz ağacını da kolayca seçebiliyordu. Kız oradaydı. Çok geçmeden birbirlerini fark ettiler. Durmuş Efendiye yakalanmak endişesiyle Tolga Bey kıza sırtını döndü. Kız belki onun neden böyle davrandığını anlıyordu. Tolga Bey hissediyordu ki Aybüke akılsız değildir. Aybüke kendisine özgü bir zekâya sahiptir.

Tolga Bey herhalde yirmi dakika boyunca derenin içinde olta salladıktan sonra o güzel kızın kumsala sokulduğunu sezinlemişti. Geldi mi acaba diye dönüp bakmaya kendinde güç yetiremiyordu. Dedikodudan çekinmekteydi. Aklı kıt kızcağızı koskoca müdür bey baştan çıkarmış, kızın saflığından yararlanmış tarzında ufacık bir söylenti Tolga Bey'in meslek hayatını bitirirdi. Daha kim bilir kaç ilçede müdürlük edecek, erinde gecinde genel merkeze postu serecekti. Göz dolduran başarılı bir banka müdürü olduğunu şimdiden konuşmaya başlamışlardı bile. Kavanoz dipli dünyada insanın ayağının kayması veya kaydırılması işten bile değildir. Daima tetikte durmak gerekiyor. Hasetlik bulutları hep tepemizdedir. Huzur muhakkak ki ceviz ağacının gölgesindeydi.

- Devrilecek! dedi o tanıdık ses. Müdür bey gizli sevincini açığa vurmayı çok istiyordu. Fakat imkânsız! Aybüke'nin sesi yumuşaktı. Gizemli filan değil, berrak bir sesti.

Tolga Bey paçaları dizlerine kadar sıvanmış olduğu hâlde ıslak pantolonuyla dereden çıkıp kumsala vardı. İri iri üç balık yakalamıştı.

- Korkuyorsun, dedi Aybüke.

- Neden korkayım? Korkmam için sebep mi var?

- Titriyorsun.

- Can çekişen balıklar titriyor.

Tolga Bey bu kızın akılsız olmadığına bir kez daha hükmetti. Bir erkekle bir kadın kumluk yerde, kasabanın uzağında, üstelik de gözlerden ırakta buluşuyorsa vay efendim vay!

Aybüke sordu:

- Müdürler ne iş yapar?

- Çok iş yaparlar. Memurları yönetirler.

- Başka?

- Parayı yönetirler.

Aybüke müdür beyin yarı çıplak kıllı bacaklarına baktı. Derenin akıntısı bir plastik futbol topunu sürükleyip getirmişti. Top patlaktı.

- Top patlak, dedi kız.

Tolga Bey kafasının içinden kızın yaşını hesaplamaya koyuldu. Enkaz altında kaldığında altı yaşındaymış. Büyük depremden bu yana tam yirmi yıl geçtiğine göre Aybüke yirmi altı yaşında demektir. Sanırım bunu daha önce de hesaplamıştım.

- Yirmi altı, dedi kız.

Tolga Bey irkilerek iki adım geri çekilince kız aynı suçlamada bulundu:

- Korkuyorsun.

Tolga Bey evet korkuyorum diyecekti, diyemedi. Kim korkmaz? Ateşle barut hikâyesi! Kız gülümsedi. Müdür bey şimdi yerinden kımıldayamıyor, ötelerdeki çardak evinden gözetlendikleri ihtimaliyle ürperiyordu. Durmuş Efendi neredeydi?

- Dedem çardakta, dedi kız; Tolga Bey'in tedirginliğine aldırış etmeksizin konuştu; Balıkları sen pişiremezsin. Dedem pişirir. İkisi birlikte çardak evinin yolunu doğrulttular. Ceviz ağacına ulaştıklarında Durmuş Efendinin ağaç gövdesine yaslanmış vaziyette uyukladığını gördüler. Koca dede uyuyor, dedi kız.

Çardak evine girdiler. Kız balıkları minik buzdolabının buzluğuna koydu. Akşama daha çok var. Yemek için erkendi. Diğer bölmeye geçtiklerinde kız eliyle tel dolabı işaret etti. Müdür bey ıslak paçalarını indirmekle meşguldü.

- Benim dolabım, dedi Aybüke.

Ve dolabın iki kapağını birden açtı. İçinde pek çok nesne vardı. Kol saati, apoletler, bröveler, denizci subayı şapkası, kol düğmeleri, cüzdan, birkaç kitap, oyuncak tren, çıngırak, fırıldak, taş bebek…

- Benim dolabım.

Tolga Bey anladı ki kızcağız o şey yaşandığında altı yaşında olmasına rağmen enkaza dönmüş apartman molozlarını kurcalayıp bütün bunları bir şekilde çekip çıkarmıştır. Belki de dede evinde bunlar zaten vardı. Kalın veznedardan öğrendiğine göre Durmuş Efendinin hanımı sağmış fakat çardak evine pek gitmezmiş, onca yolu yürüyecek takati kendinde bulamazmış. Tarladan kasabaya tempolu yürüyüş yarım saati bulmuyordu. Müdür bey birkaç kez süre tutarak yürümüş, mesafeyi tâyin etmişti.

- Otuz dakika, dedi kız.

Tolga Bey afallamaktan vazgeçip sanırım buna alışmalıyım diye düşündü. Zihnimden rakamlar geçtiğinde pat diye söylüyor. Umarım ki rakamlar dışındaki düşüncelerimi okuyamıyordur. Ben bu kıza âşık olursam düğümlenirim. İşin içinden çıkamam. Devlet beni başka ilçeye verseydi daha iyiydi. Buralar tekinsiz biraz.

- Yaklaşsana, dedi kız.

Tolga Bey hareketlenmeye çekiniyordu.

- Korkma, dolap seni ısırmaz.

Müdür bey dolaba yaklaştı. Üst rafın köşesindeki çerçevede düğün fotoğrafı. Yakışıklı bir denizci subayı ve tabii ki güzel bir telli gelin. Anıtkabir'de çekilmiş.

- Anneni görüyor musun?

- Seneden seneye yanlarına gidiyorum, dedi Aybüke.

- Otobüsle mi?

- Onlar arabayla gelip beni alıyorlar. Bir haftadan fazla kalmıyorum. Sonra geri getiriyorlar. Annemin bir oğlu var. Annemin oğlu olduğu için benim de kardeşim sayılıyor. Üvey babam kötü biri değil. Bana çok güzel davranıyor. Annem bazen ağlıyor.

- Sen de ağlıyor musun?

- Ağlamak neye yarar? Hiçbir şey değişmeyecek ki.

Aybüke tel dolaptan bir şarj âleti kablosu çıkardı. Orta raftaki ufak kutuda ölen babanın cep telefonu bulunuyor olmalıydı. Şarj âleti ufak kutunun bitişiğindeki örme sepetin içindeydi. Aybüke oyuncak tren katarının lokomotifini okşadı.

- Marsilya'dan getirmişti bunu babam.

- Tren geldiğinde sen kaç yaşındaydın?

- Beş.

- Marsilya'dan getirdiğini hatırlıyorsun.

- Ben bazı şeyleri hiç unutmam.

Ayak sesleri… Durmuş Efendi çardağa girince akşam sofrası için balıkları hazırlayayım dedi. Müdür beyin balıktan döndüğü her hâlinden belliydi zaten. Aybüke tel dolabın kapaklarını örttü. Tolga Bey dışarıya çıkıp tarlanın kenarından yürüdü. Baktı ki kız peşinden geliyor, her şey olacağına varsın diyerek ceviz ağacına dayandı. Havanın yavaştan yavaştan kararmaya durmasıyla birlikte ceviz ağacı sanki kutlu bir görünüme bürünüyordu. Başka evrenlerin esintilerini kendisine çeken koca ceviz ağacı

ufkun arkasına düşmekte olan güneşin azalan ışıklarını selamlıyor gibiyi. Madra dağları yepyeni bir gecede kendi efsanelerini yeniden fısıldayacaktı.

*
**

Aybüke şarj âletinin kablosunu ceviz ağacının dalına bağladıktan sonra gökyüzüne baktı. Birtakım rakamlar sayıklıyordu. 0506 ile başlayan bu rakamlar hiç kuşkusuz ölen babanın cep telefonu numarasıydı. Ne yapıyor bu kız böyle? Babasıyla iletişim mi kuruyor?

- Düğümlenirsin, dedi kız birdenbire.

- Ne dedin sen?

- İşin içinden çıkamazsın sonra!

Tolga Bey elini ağacın gövdesinden hızla çekti. Bir gören olsaydı sanabilirdi ki şarj âletinin kablosu ağaca elektrik vermiştir de müdür bey de çarpılmıştır. Oysaki ağaçlar iletken değildir. Şu hâlde yıldırımı nasıl çekiyorlar?

Müdür bey o çardağa bir daha hiç uğramamaya kesinkes karar vermesi gerektiğini kendisine telkin etmişti, o gece, yatağına sığındığında sırtı üşümüştü. Pazar günleri balığa çıksa bile derenin başka yerlerinde olta atmalıydı. Mümkün mertebe çardaktan uzaklaşmalı, o kıza kendisini unutturmalıydı. Sabah ayna karşısında tıraş olurken aynadaki görüntüsüne seslendi:

- Aybüke düşüncelerimi okuyor. Gönlümün ona aktığını muhakkak okumuştur.

Biliyor dedi içinden. Kız her şeyin farkında. Tolga Bey böylesi bir durumda kızın da kendisini sevmeye hazır olacağını hesap edebiliyordu. Kimsenin evlenmek istemeyeceği bir kızcağızın ayağına kısmet gelir de Aybüke bunu teper miydi? Fakat bu kız o içten pazarlıklı kimselerden olamayacak kertede sağlamdı. Koskoca müdür ayağıma

düşüyor, fırsat bu fırsat, hayır hayır… Aybüke başka türlüydü. Beni sever mi? Herhalde kendisine acıdığımı düşünüyordur.

Tolga Bey banka şubesi binasına girerken kararlıydı. Bir daha o tarlaya hiç gitmeyecek. Kız beni unutsun, ben kızı unutayım. Hâtıralarımda gelip geçici bir heves olarak kalsın. Duyan ne der? Müdür bey deli kızla evlenmek istiyormuş! En başta yakınlarım karşı gelir. Genel müdürlüğe derdimi anlatamazsam bankacılığı da unut gitsin. Tolga Bey gün kapanırken banka şubesinden erken çıkıp Durmuş Efendinin evinin bulunduğu sokaktan yürüdü. Kasabayı geziniyormuş tafraları takınmıştı. Aybüke'yi evin önünü süpürürken buldu. Pencerede yaşlı bir kadın vardı ki Durmuş Efendinin hanımı olduğunu anlamak için kristal küreye yamanmaya gerek kalmıyordu. Evin yerini odacıdan öğrenmişti. Her gün bir başka açık veriyorum. Tolga Bey'in bacakları dile düşmek korkusuyla dolandı durdu. Yine de sokağın bitimine dek yürümeye mecburdu. Girmiş bulunduk. Çık çıkabilirsen sokaktan.

- Yirmi, dedi kız.

Tolga Bey duraladı, yan gözle penceredeki yaşlı kadını yokladı, sokağın ortasındaki iki küçük kız çocuğunun şamatasına kulak verdi. Küçük kızlar bahar serinliğinde cerbezeli sesleriyle ip atlıyorlar, Aybüke ise süpürüyordu.

- Biliyorum, dedi müdür bey.

- Bilirsin çünkü müdürsün.

- Depremin üzerinden tam yirmi yıl geçti, evet, biliyorum.

Tolga Bey böyle dedi ama dediğine bin pişman oldu. Deprem sözcüğünü kullanmamalıydı. Pot kırdım. Baltayı taşa vurdum. Kız şimdi benden kaçacaktır.

- Balta, dedi Aybüke.

Buna alışmalıyım. Bu kız insanın içini okuyor. Ben ne yapacağım şimdi? Onun kocası olmak istediğimi görüyor.

Boş yere heveslendiriyorum garip kızı. Onun duygularıyla oynuyorum. Kızı üzüyorum. Yarın tâyinim çıktığında Aybüke'yi yüzüstü bırakıp gideceğim. Defolacağım buralardan. Kızcağız arkamdan ağlayacak. Tolga Bey kızın 'Ağlamak neye yarar?' demesini bekledi, fakat kız sessizce evine girdi. İşte benden kaçıyor. Kendisini terk edip gideceğimi okudu. Bu kasabaya can yakmak için gelmedim ben. Tolga Bey sokağın bitimine ulaştığında dönüp pencereye baktı. Yaşlı kadın sert gözlerle müdür beye karşılık vermekteydi. Bunlar ailecek mi insanın zihnini okuyor? Tolga Bey yalnızca Aybüke'nin farklı olduğundan emindi. Yaşlı kadının meydan okuması ise analık tecrübesinden ileri geliyordu.

Tolga Bey kasabada şimdilik tek gerçek arkadaş edinebilmişti. Yüksekokul'un müdürü Rauf'la gayet iyi anlaşıyordu. O akşam Rauf Hoca'nın otomobiline atlayarak il merkezine uzandılar ve şehrin göze batmayan bir meyhanesine pöstekiyi serdiler. Rauf Bey bu meyhaneyi pek methetmiş, bir akşam mutlaka içmeye gidelim deyip durmuştu. Demlenmek için korunaklı bir yer. Önce mezeler, ardından karışık ızgaralar geldi. Rakı şişesi çoktan açılmıştı. Şarkıcı kadın sahne aldığında Neşe Karaböcek'in hüzünlü sesini andırırcasına 'Sürünüyorum' şarkısını okumaya durdu, ellerim bağrımda perişan kaldım diyordu şarkıcı kadın, böyle mekânlardaki her kadın gibi bu kadın da kaşarlıydı, bazı şeyleri hiçbir makyaj gizleyemiyor, hattâ daha fazla görünür kılıyor. Tolga Bey bütün dikkatini şarkının güftesine verdiğinde Rauf Hoca kadehini masaya bıraktı.

- Hayrola müdür bey?

Tolga Bey kasabadaki tek arkadaşına açılmayı arzu etmekteydi. İçimi başka hiç kimseye dökemem. Rauf beni ayıplamaz. Kınayacağını sanmıyorum.

- Kız meselesi, dedi müdür bey.

Rauf Hoca tebessümle sordu:

- Geldiğin yerlerde kimi bıraktın?

- Bekleyenim yok.

- Dur bakalım, ağır ol, bizim kasabadan mı?

Tolga Bey'in sessiz kalması itiraf hükmündeydi. 'Sürünüyorum' diyordu şarkıcı kadın ha bire. Sürünüyorum. Arka masalardan yüzü pancar gibi kızarmış bir adam böğürdü:

- Doldur be meyhaneci!

Gülüşmeler arasında Rauf Hoca beklenen soruyu yöneltti:

- Kimin kızı?

- Bunu söylersem beni tefe koyacaksın Rauf.

Şarkıcı kadın ilk şarkısını bitirmiş, iki sıra masalar arasında gezindikten sonra sahne denen kıytırık çıkıntıya geri dönmüştü, saz heyeti üç kişiden ibaretti, fasıl devam edecekti hâliyle.

- Kimin kızı?dedi Rauf Hoca.

- Onunla dereye balık tutmaya gittiğimde tanıştım.

Rauf Hoca hangi kızdan söz edildiğini anlamışçasına kadehine sarıldı. Beklentilerin aksine olarak doldur be meyhaneci şarkısı henüz gelmiyordu. Meyhanenin o baygın kokusu, kâh abartılı veya yapmacıklı, kâh samimiyet yüklü içlenmeler, kimilerindeki hüzün ve kimilerindeki küstahça dayılanmalar, kendilerini bir bok zannedenler ve kimilerindeki maskesizliğin açığa vurduğu insanlık hâlleri mekânda karmakarışıktı.

- Ölelim mi? dedi sahneye yakın duran bir adam.

Tolga Bey o meyhane akşamının ardından üç gün boyunca Aybüke'yi hiç görmedi. Onun sokağına girmekle tedbirsizlik ettim diyordu. Üstelik onunla sokakta ayaküstü konuşmuştu. Gerçi banka müdürleri küçük yerlerdeki forslarıyla bütün vatandaşlarla sohbet etme hakkına sahiptiler. Dert babası banka müdürü imajı herkesin işine geliyordu. Devletle vatandaş arasındaki gerilimi gevşet-

mek bir vazifedir. Ziraat Bankası sonuçta devlet bankasıydı. Kasaba çarşısının birkaç delisi müdür beye teklifsizce yanaşma özgürlüğünden en fazla yararlanan kişilerdi. Her yerde böyledir bu işler. Tolga Bey o meyhane akşamında Rauf Hocaya kızın adını vermemişti. Rauf Hoca da üstelememiş, bununla birlikte hangi kızdan söz edildiğini anlamayacak kadar aptal olmadığını mimikleriyle belli etmişti. Artık ortada bir sır vardır. Sır niteliği taşıması kabil olmayan yarım yamalak bir sır. Durmuş Efendinin, onun mecalsiz hanımının, esas oğlanla esas kızın ve yüksekokul müdürünün bildiği sözüm ona sır. Belki kalın veznedarla odacı da işin farkındaydılar. Ve belki gizli dedikodular yürürlükteydi. Tolga Bey kuruntuya düştüğünü varsayarak avunmayı denedi. Hiçbir fokurtu kulağına çalınmamıştı. Bu aşk büsbütün alevlenmeden sönmeliydi.

Bahar mevsimi çarçabuk geldi geçti. Ziraat Bankası müdürü Tolga Bey ilkbahardan pek bir şey anlamadan gelip geçmişti. Madra dağları sanki baharı iştahla yalayıp yutmuştur. Yaz sıcaklarının enikonu bastırdığı Haziran sonunda müdür beyi Kılaz köyüne götürdüler. Sivrisinekler kaynaşıyordu. Müdür bey köyün girişinde Sarı Muhsin'in cayırtılı arabasını durdurarak çeşmede eline yüzüne su serpti, çalılardan karaltı üzümü koparıp yedi, karaltı üzümleri parmaklarını boyayınca da çeşmeye tekrar yumuldu, sapsarı çiçekli fundalıklar arasında gezindi, kepenekli bir çobanla çene çaldı. Çobansa nedensizce kavalını yere çaldı. Öğle güneşi yerini bulmuştu. Köye girip de gölgelikli kahvehanede vatandaşa kavuştuklarında çaylar hemen geldi. Tolga Bey 'vatandaşa kavuşmak' sözünü bir yerlerdeki bir kaymakamdan işitmişti de bu sözü diline pelesenk edinmişti. Gölgelikli yerde tek başına oturup duran ezik büzük bir köylü müdür beyin dikkatini çekti. Kahvehanedeki vatandaşlarla sohbet ederken ara ara gözlerini o ezik büzük köylüye kaydırıyordu. Adamın esmer-

liği daha fazla, üstü başı bakımsızdı. Hele bir de cigara çekişi vardı ki evlere şenlik. İzmaritin dibini bulmuşluğuna rağmen ha bire çekiyor, cigara tükenmiyordu. Müdür bey içinden ulan bitir artık şu izmariti diye geçirdi. Hâlâ çekiyor. Herhalde paketini idareli kullanıyor yargısına vardı müdür bey. Ocakta protokol için kahve pişiyordu. Müdür bey yanı başındaki köylüye fısıltıyla sordu:

- Kimdir şu adam?

- Kavruk Osman.

- Niye böyle?

- Beyim, bu herif eskiden kaçakçılarla çalışıyordu. Bir gün candarma bunu kıskıvrak enselemiş, karakolda acımasızca dayak yemiş. O günden beri böyledir. Candarma lâfını duydu muydu kaçacak delik arar.

Müdür bey öteye beriye bakındı. Nerede ne var artık öğrenmiş olduğu hâlde kasıtlı olarak yüksek sesle kahveciye seslendi:

- En yakın candarma karakolu ne tarafta?

Kahvecinin yanıtından önce Kavruk Osman kalkıp yerinden doğrularak tıp tıp oradan uzaklaştı. Müdür bey içinden hem güldü hem de biraz üzüldü. Devlet vurdu mu tam vuruyordu. Keza başka türlü de yürümüyordu işler. Devlet daima ağırlığını hissettirmelidir. Müdür bey dayanamayıp çığırdı:

- Kavruk Osman!

Ezik büzük adam uzaklaşmış bulunduğu sapakta durup karşılık verdi:

- Buyur müdür bey!

- Gel yanıma. Şuraya çök.

Kavruk Osman itaatle geldi, müdür beyin yanı başındaki iskemleye kesilmiş süt gibi ığdı.

- Sevdim seni Kavruk Osman.

- Sağ olasın müdür bey.

Tolga Bey kasabaya dönüş yolunda hep o ezik büzük

vatandaşı düşündü durdu. Yazık etmişler adama. Fazla ezmişler. Sarı Muhsin'in cayırtılı arabasının özel şoförü de Kavruk Osman hakkında bildiklerini tafsilatıyla anlatınca müdür bey daha çok üzüldü. Kavruk Osman'ın ağabeysi şehit düşmüş. Anasıyla babası tek kalan oğullarının üstüne titremişler. Hep evlendirmek istemişler. Olmamış. Kısmet değilmiş. Ana baba mürüvvet görmeksizin ölünce de Kavruk Osman koca evde bir başına kalmış. Sonrasında kaçakçılık işlerine bulaşmış, güzelce dayak yemiş, aklı biraz yollandığı için de evlilik defterini kapamış. Tek kız kardeşi varmış ama o kız da şehirdeki kocasının evindeymiş.

- Herkesin ayrı bir yarası var, dedi müdür bey. Şoför başıyla onayladı. Kimse kimseyi tam kurtaramıyordu. Yok, insanlık ölmüş filan değildi, bazı şeyler değiştirilemiyordu, hepsi bu. Enkaz altında aklının bir kısmını bırakan Aybüke'nin bir tâlihi, jandarma karakolunda beyni sulanan Osman'ın bir tâlihi…

Yine de, anlaşılan oydu ki, Kavruk Osman'ın yasadışı işlere bulaşması bir mağduriyetten kaynaklanmıyordu. Onun ağabeysi de anne babası da hayattayken yaramazlık edip dururmuş zaten. Daha sonrasındaysa ağabeysinin şehitliğini ve öksüzlükle yetimliğini kendi haylazlıklarına kılıf edinmeye, mağdur rolü oynamaya koyulmuş. Garibanlık tarafı ayrı mevzu. Gevşekmiş biraz. Ne tarlada çalışmaya ne de düzenli bir iş aramaya öteden beri hep eriniyormuş. Her şeye rağmen Kavruk Osman'ın hırpani görüntüsü müdür beyi üzmüştü. İnsan insandır. Banka müdürü değil de kasabanın cumhuriyet savcısı olsaydı belki daha acımasız ya da umursamaz davranabilirdi. Aybüke'yi tanıyınca daha bir hassaslaştım sanırım.

Vatandaşa kavuşmalar sürüyor, müdür bey fırsat buldukça kasabanın köylerini ziyaret ederek halkın dertlerini dinliyordu. Öylesine dert babası olmuştu ki kimileri onu kaymakam sanıyordu. Bir başka köyden dönüş yolunda

yine çeşme başında, yol kenarındaki bir yalakta mola verdiklerinde Kılaz köyünden Kavruk Osman birdenbire çıktı geldi. Tolga Bey ikinci kez karşılaştığı bu gariban adamı uzaktan hemen teşhis etmişti. Zaten tanınmayacak yanı da yoktu ezik vatandaşın. Yine dudaklarında dibini bulmuş izmarit.

- Kavruk Osman, gel bakalım yamacıma!

- Geldim geldim.

- Nedir sendeki bu vaziyet?

- Senin de vaziyetin var müdür bey.

Tolga Bey 'bu adam kimi akşamlarda şehirdeki meyhaneye indiğimi biliyor olmalı' diye düşündü. Aklına o an sadece bu gelmişti. Hemen ardından Durmuş Efendinin kızı meselesini kastediyor olabileceğine yordu.

- Candarmayı çağırayım mı Kavruk Osman?

Müdür bey böyle deyince Kavruk Osman geri geri kaçtı.

- Gel buraya gel.

Kavruk Osman geldi.

İkisi birlikte hem çeşmeden hem de Sarı Muhsin'in aracından azıcık uzaklaşarak boydan boya tarlaların kenarındaki fışkı kokulu söğüt ağaçlarının gölgesine yanaştılar.

- Ne iş? dedi Tolga Bey.

- Ben biliyorum müdür bey!

- Burada yalnızız. Açık konuşacağım. Aybüke mi?

- Aybüke.

Tolga Bey anlık tereddüdüyle bocaladı. Kavruk Osman da mı Aybüke'yi sevmekteydi? Gerçi böylesi bir sevgiyi onaylamak daha kolaydı. Çok daha makuldü bu. Aybüke de Osman da yarı deli sayılıyordu buralarda.

- Aybüke sana yanık, dedi Kavruk Osman.

Müdür bey konuşmak istedi fakat dili varmadı. Aybüke bu deli adama mı içini döküyor?

- Aybüke tekinsizdir, deyiverdi Kavruk Osman.

- Bunun farkındayım.

- Ama akılsız değildir. Başına gelenler onun suçu heç değil. Ben yaramazlık ettim, bedelini ödettiler. Yalan olmasın, Aybüke masumdur.

- Tabii ki.

- Sen de onu sev müdür bey. Sevmekten korkma.

- Kariyerim ne olacak?

- Karı marı yemem ben müdür bey.

- Öyle değil. Onu demedim.

- Anladık be müdür bey. Aybüke'den korkma demeye getirmekteyim.

- Sen bütün bunları nasıl bilebiliyorsun?

- Evliyalık taslamıyorum müdür bey. Bizim de kendimize göre kıstaslarımız var.

Kavruk Osman asfalt yola çıkarak Sarı Muhsin'in cayırtılı aracının çevresinde şöyle bir dolandı, kıs kıs güldü, yarım aklı gidip gelmişçesine tuhaf hareketler sergileyerek kendi köyünün yoluna doğru ilerleyip gözden kayboldu. Tolga Bey sarsılmıştı.

*

**

Yaz yağmuru ince ince düşüyordu, sonra birdenbire doludizgin bastırdı, ama kısa sürdü. Tolga Bey eski zamanlardaki padişahların tebdil-i kıyafetlerine özenerek bir oyun oynamayı karara bağlamıştı. Neden olmasın diyerek evinde öteyi beriyi kurcaladı. Uğradığı her köyden kendisine verilen armağanları yokluyordu. Bir hacı takkesi buldu. Keçe yelek de buldu fakat yaz sıcağı yalazında sırta geçirilmezdi bu. Aynanın karşısına dikilerek gelişigüzel giyindi, takkeyi başına geçirince şehirli ve köylü karışımı bir görüntüye kavuştu. Vatandaşa kavuşmak işte buydu. Güldü. Aynadaki yansıması da gülmüştü. Gecenin ikisinde evin

arka kapısından çıkarak kendisini yarı karanlık sokaklara attı. Nereye gitmekte olduğunu gayet iyi biliyordu. Adımları onu sürüklemiyor, bizatihi kendi iradesi o adımlara yön veriyordu. Durmuş Efendinin evinin sokağına varınca iki yanını kolaçan etti. Pencerelerde ışık yoktu. Tolga Bey eve büsbütün yaklaşınca o daimi tedirginlik bütün ağırlığıyla geldi çöktü. Kavruk Osman'ın Aybüke'yi sevmekten korkmayasın telkinini hatırlamaktaydı. Pencere açıldı.

- Aybüke!

- Müdür bey!

Birbirlerine sımsıkı bağlanmış gözler, genç kızın titreyen dudakları ve deminki yağmurun keskin kokusu.

- Neden buradasın? diye sordu Aybüke.

Müdür bey elini uzattı. Aybüke o eli yakalayıp yanağına götürdü. Müdür bey artık ok yaydan çıktı düşüncesiyle alçak pencereden içeriye başını uzatarak genç kızın nefesini kokladı. Aybüke sordu:

- Neden böyle yapıyorsun?

- Çünkü âşık oldum.

- Biliyorum, dedi Aybüke.

- Tabii ki biliyorsun.

- Tel dolap da biliyor. Bana bunu ilk o söyledi.

- Tel dolap konuşuyor mu?

- Ben onunla konuşuyorum.

Müdür bey anladı ki bu kız deli değildir. Dolap konuşuyor deseydi işin rengi değişebilirdi. Müdür bey anladı ki Aybüke o tel dolaba içini boşaltmaktadır.

- O kadar boşalttım ki dolap tıklım tıklım doldu.

Müdür bey Aybüke'nin bu sözünü yadırgamaksızın pencereden içeriye daha da abandı, ateşlendi, genç kızı dudaklarından öptü. Aybüke gözlerini yummuştu. Müdür bey başını geri çekince gördü ki genç kızın kara gözlerinden birkaç damla yaş akmaktadır.

- Ağlıyorsun, dedi Tolga Bey.

- Ben başka türlüyüm de ondan.
- Başka türlü değilsin. Çok güzelsin. Sen bir kadınsın.
- Öpüştük mü biz?
- Öpüştük, dedi müdür bey.

Aybüke başını çevirip kendi odasının kapısını yokladı. Kim bilecek ki? Müdür bey dudaklarımı ıslattı. Kimse bilmeyecek.

Müdür bey allak bullaktı, tedbiri elden bıraktığının farkındaydı.

- Takke sana yakışmamış, dedi genç kız.
- Varsın yakışmasın bebeğim.
- Bebek mi?
- Sevgili anlamında.

Aybüke pencereden sokağa bakarak karmakarışık uçuşan sineklere mızırtıyla seslendi:

- Benim bir sevgilim var!
- Öpeyim mi tekrar dudaklarını?
- Şimdi olmaz.
- Ne zaman olur?
- Pazar günü dereye in. Gizli yerimizde buluşalım.
- Dere boyunda senin gizli yerin mi var? Nerede bu gizli yer?
- Yok ki. Arayıp yer bakacağım.
- Muhakkak bulursun, dedi müdür bey.
- Git şimdi. Gece rüzgârı dudaklarımı kurutmasın istiyorum.

Tolga Bey hâlâ allak bullak, bir nebze yaptığından pişman, bir körpe kızın dudaklarındaki baygın ıslaklığın müsebbibi olmanın omuzlarına yüklediği yükle gece karanlığının içinde yitip çözülmek istemişti. Bu yük onun vicdanını ezebilirdi. Tolga Bey masum bir kıza umut vermiyordu, onu oyalamıyor, o kızı kandırmıyordu. Umutlandırma diye bir şey söz konusu değildi. Az önceki ilk öpüşme geri dönüşü olmayan bir kavilleşmeden farksızdı. Tolga Bey artık

ben onunla nişanlı sayılırım dedi. Pazar günü Aybüke'yle henüz malum olmayan gizli yerde buluşursak ateşle barut infilak edecektir. İşte bu kötü! Tolga Bey buluşmaya gitmediği takdirde kızın kendisini aldatılmış hissedeceğini tahmin edebiliyordu. Kız tepki vermeyecek, uysalca sessizliğe gömülecekti. Kız yıkılacaktı. Aybüke bir kez daha enkaz altında kalacaktı. Ona bu kötülüğü yapamam! Tolga Bey düşündü ki pazar buluşmasında dilersem kızın bedenine kolayca sahip olabilirim. Aybüke direnmeyecektir.

Aradan iki gün geçince müdür bey Sarı Muhsin'in şoförünü köye yollayarak Kavruk Osman'ı alıp getirmesini söyledi. Sarı Muhsin'in şoförü Kılaz köyüne uzandı, müdür beyin buyruğudur diyerek Kavruk Osman'ı kaptı getirdi. Köylüler pek şaşırmadılar ve Kavruk Osman'ın –eski günlerdeki hâliyle– yeni bir yaramazlık ettiğini sandılar, bankayı dolandırdı herhal diyerek ileri geri konuştular. Tolga Bey bu gariban köylüyle yalnız kalmak istediğini söyleyerek Sarı Muhsin'in şoförünü müdürlük odasından şutladı. Baş başa kaldıklarında Kavruk Osman iğneleyici ses tonuyla sordu:

- Hangimiz daha yaramazız müdür bey? Deyiver hele… Hangimiz?

- Eşit sayılırız.

- Derdin nedir müdür bey?

- Seni candarmaya teslim edeceğim.

- Köydeyken beni korkutabilirsin. Burada sökmez. Savcı mısın be mübarek?

- Fakat burası devletin bankasıdır.

- Üsteleme müdür bey. Burada sökmez dedim ya.

- Öğrenmek istediğim şudur: Kız bana direnir mi?

- Dellendin mi müdür bey? Azdın mı kızgın koçlar gibi? Heç kimse kavrukları ayağına çağırıp da kız direnir mi diye sormaz. Ne halt yiyecekse gider gizlice eder. Sen de denişiksin müdür bey. Sayalım ki mecnunsun.

- Sen soruma yanıt ver.
- Kız direnmez.
- Neden direnmez?
- Çünkü beyim, yalan olmasın, kızın içindeki kötülük az.
- Ben de böyle düşünmüştüm.
- Kız sırf kendisini değil, seni de kötülükten uzak sanıyor. Tabii sen kızın saflığından yararlanabilirsin. Buna gücün yeter. Kız sırf sen istiyorsun diye bacaklarını açar. Lâkin müdür bey…
- Lâkin ne Kavruk Osman?
- Kıza edeceğin biricik kötülük sana misliyle döner.
- Sihirli mi bu kız?
- Efsun mudur bilemem. Tanrı'nın gücüne gider.

Tolga Bey başka şeyler de diyecekti ama Kavruk Osman devletin kasabadaki bankasının forsunu umursamaksızın doğruldu, müdür beyin yüzüne ikicik sert bakış fırlattı, kapıyı yumuşakça örterek çekip gitti. Ucuz atlattım diye düşünüyordu müdür bey. İşte tam böyle düşünürken kapı tekrar açıldı.

- Hani gitmiştin sen Kavruk Osman?
- Bir diyeceğim daha var.
- Nedir?
- Sarı Muhsin'e dikkat et.

Kavruk Osman bu sefer temelli koptu gitti. Tolga Bey makam koltuğunda sanki eriyordu. Ürkmüştü. Ben neye bulaştım dedi yavaştan. Efsunlu kızların yasaklı bahçesine mi girdim? Sarı Muhsin ne ayak?

Müdür bey kendi koltuğunda eriyedursun, Kavruk Osman kendi köyüne döndüğünde köylüler sağdan soldan sataştılar. Gene ne yaramazlık ettin Osman dediler, koskoca devletin kocaman bankasının koca müdüründen azar mı işittin Osman diye çıkıştılar. Bu sefer candarmadan dayak yemedin herhal diyerek arkasından gülüştüler.

Kavruk Osman öteden beri sataşmalara da serzenişlere de alışkındı. Kılaz köylüleri gerçekte Osman'ı az çok seviyorlardı. Osman'ın tek umutsuzluğu kendisine hiç kimsenin kız vermeyeceğini bilmesiydi. Evde bir evdeş olmayınca, gündüzler hadi neyse de, geceler çok uzuyordu. Gündüzlerin şamatası vardı. Tan sökümüyle birlikte dünya meşgalesi yirmi dört saatin en azından yarısını dolduruyordu. İtilirsin kakılırsın, şuraya buraya sürüklenirsin, her çanağa parmak atarsın, gün gelir candarmadan sopa yersin, katır sırtında kaçakçıların izini sürersin, kahvehanede çoluk çocukla dalaşırsın, hacı efendilerin cehennem tasvirlerine kapılıp zebanilerin kuyruklarına asılırsın. Ama işte geceleri döşek bomboştur. Gece düşleri yalnızlığın adamını tırmalar. Kavruk Osman köye dönüp de köylülerin sataşmalarından sıyrılınca sessizliğin bağrında bir cigara yakayım diyerek atadan dededen kalma ahır yıkıntısına kapandı. Kendisinin döşeği gibi atadan dededen kalma ahır da bomboştu. Kaçakçılarla düşüp kalktığı yıllarda bir katırı vardı amma şimdi elini kolunu yalatacak enikleri bile yoktu. Hem evde hem ahırda tek kendisi canlıydı. Bunun dışında, kendisi dışında, bir de şehirdeki kız kardeşi dışında her tarafı ölüydü.

- Keşke nefsim de ölse, dedi Kavruk Osman.

Cigarasını yakmış, ahırın tavanındaki tahtaların yol yol çizgilerinden içeriye dökülen güneş huzmelerini seyrediyordu. Yarıklardan ışık tozları düşmekteydi. Varsın düşsün dedi. Gönlüm de tozlanmışken ışıklar suyla yıkanacak değildi ya. Ahırın aralık bıraktığı kapısından bir kedi yavrusu başını uzattı.

- Gel, dedi Kavruk Osman.

Kedi yavrusu tıp tıp yürüyerek geldi.

Kavruk Osman çömelerek yavrunun başını okşadığında bir tuhaflık peyda oldu. Yavru kedi sıçramış, ahırın kerpiç duvarına gölge vurmuştu. Kavruk Osman bir

karaltı seçti. Yavru kedi delicesine kaçarak ahırın aralık kapısından dışarıya fırladı. Karaltı ha bire yer değiştiriyordu. Kavruk Osman ne edeceğini kestiremeyince usul usul kapıya abandı. Ahırın kapısını ardına dek açtığında karaltı birdenbire seçilmez oluvermişti. Neydi bu böyle?

Ahır kapısının tastamam açılmasıyla içeriye dökülen gündüz aydınlığı Kavruk Osman'a cesaret yüklüyordu. Deminki ürküntüsü zayıflayıverdi. Kaçmıyor, eşikte dikiliyordu.

- Kim var orada?

Ahıra tekrar girdi, kapı kendiliğinden kapanmasın diye ucuna taş koydu, tavandaki yarıklara pürdikkat bakındı.

- Sen misin Aybüke?

Böyle sorduktan sonra sırtını duvara verip kendi sorusunu yadırgadı. Aybüke denen yarı deli kızın bu köye belki hiç mi hiç yolu düşmemişti. Belki köyün yolunu bile bilmiyordu kızcağız. Neden onun geldiğini sandım?

- Neden? dedi yüksek sesle.

Biraz düşününce denişik banka müdürünün gizli aşkından ötürü kendi beyninin o kızla dolduğu yargısına kolayca vardı. Aybüke'nin denişik müdüre yönelik sevgisini önemsiyor, onaylıyor ve içten içe kutsuyordu.

- Şanslı adamsın müdür bey! dedi yine yüksek sesle.

Der demez de sırtını yaslamış olduğu duvardan kayarak çömelip büzüldü. Anasını yitirmiş ürkek bir enikmişçesine pusup kalmıştı.

- Benim bir Aybükem olmayacak!

Kavruk Osman buğulu gözlerini sımsıkı sakladı, ahırın pis kokusunu ciğerlerine çekerken ağlıyordu. Kaç zaman ağladığını bilemeyerek bir rüyadan uyanınca parmakları arasındaki sigaranın izmaritinin diplendiğini ayrımsadı. Baştan beri sigara elindeydi, baştan beri sigara tütüyordu ve aradan geçen zamana karşın izmarit sönmemişti. Demek ki fazla zaman geçmemiş. Demek ki zaman çok ağır

faşıldamış. Bereket ki izmariti düşürmedim. Allah muhafaza yangın çıkartırdım. Duvarlar kerpiçten olsa da tavan ahşap, öteberi ahşap, ortalıkta kupkuru saman yığınları. Allah muhafaza.

Kavruk Osman deminki taşın yerinden oynadığını gördü. Görünce de gözleri belerdi. Korku bastı. Çömeldiği yerden doğrulamıyordu. Sanki ayakları kilitlenmişti. Kımıldanmaya çalıştı ama olmadı. Hareket edemiyordu. Derken taşsız kalan ahırın ahşap kapısı pat diye kapanıverdi. Kapı kapanınca da deminki karaltı baskın çıktı. Kavruk Osman korkuyla inledi:

- Allah Allah!

Kara saçlı, saz benizli bir kadın böğürüyordu. Kavruk Osman günlerden çarşamba olduğunu hatırlayınca rahmetlik annesinin masallarını zihninin derinliklerinden çekip çıkardı. Kara kuru kadın bir şamar indirmişti. Kavruk Osman devrildi. Karanlık kadın Kavruk Osman'ın üstüne oturdu. Kavruk Osman işte şimdi ödüm patlayacak endişesine kıvrılmıştı. Yüreği delicesine çarpıyordu. Hay orospu karı. Hay ırzıma geçecek.

Fakat bir şey olmadı. Kavruk Osman'ın korktuğu şey başına gelmiyordu. Yoksa gelsin mi istiyorum? Kavruk Osman asıl kendi nefsinden korkması gerektiğini kavramaktaydı. Kara kuru kadın o çelimsiz cüssesine mukabil çok ağırdı. Osman'ın bedenini çiğniyordu.

- Kaburgalarım kırılacak, deyiverdi Osman.

Çarşamba Karısı hiç konuşmuyordu. Karının ölgün gözleri de kapkaranlıktı. Karmaşık saç telleri bir acayip kokmaktaydı. Hep çiğniyordu. Hem cüssesiyle hem de kötü kokusuyla Osman'ı çimdikliyordu. Kavruk Osman dünya hayatındaki sonunun gelip çattığını varsaydı. Böyle mi gebereceğim? Candarma kurşunu bekliyordum ben.

- Candarma, dedi Kavruk Osman.

Bayılacak gibi olduysa da bayılmadı. Bedenindeki ağır-

lık çekilip de büyülü karaltı görünmezliğe karışınca Osman canını ahırdan dışarıya zor attı. O anki düşüncesi atadan dededen kalma bu ahır yıkıntısına ömrü boyunca bir daha asla giremeyeceğiydi. Duyguları karmakarışıktı. Korku dışındaki hisler de doluşmaktaydı. O günün gecesinde evine kapanmaktan ürktü, sokakta yatayım dedi, düşündü taşındı, kararından cayarak geceyi evde geçirdi. Karaltılı karıyla bir kez baş edebildiysem gene üstesinden gelirim cesaretine sarılmıştı. Günün ilk ışıklarıyla uyanınca yollara düşüp iki saatten fazla ağır aksak, dura kalka yürüyerek Aybüke'nin çardak evine vardı. Kimseler yoktu. Dereye yıkılıp serinledi, güneş altında kurulanıp giyindi, ağaçlardan topladığı yemişlerle karnını doyurmaya çalıştı, koca ceviz ağacının gölgesinde uyukladı. Öğleden sonra Durmuş Efendiyle torunu Aybüke çıkıp gelirlerdi nasılsa. Kavruk Osman çardak evine usulca sokulup sağı solu karıştırdı. Ocağın iki yanındaki sergenlerde kurutulmuş yemişler bulunca onları da mideye indirdi. Küp içinde su zaten doluydu. Tel dolabı gördü. İçinde ne var diye meraklanıp çifte kapağını açtı. Kapakları açarken tel dolabın içinden Çarşamba Karısı fırlar mı fırlar korkusuyla azıcık çatallaştı. Dolabın içinde buldukları ona pek etki etmemişti. Bir yığın aile yadigârı ıvır kıvır olarak değerlendirdi dolabın içindeki eşyaları.

Neden sonra Durmuş Efendinin öksürüğünü işitince çardak evinden sıvışıp ceviz ağacının gölgesine yumuldu. Aybüke geldi dayandı.

- Seni gördüm. Görmedim sanma. Çardak evinden çıkıp buraya saklandın.

- Kötülük etmedim ben, diyerek kendisini savundu Kavruk Osman.

- Niye geldin?

- Dün beni kıskıvrak yakaladı. Üstüme çöktü. Zebunluk geldi. Canımı acıttı.

- Kim çöktü? Candarmalar mı?